

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2545-2559) และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดแนวนโยบายเพื่อดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีการศึกษาและการพัฒนาประเทศโดยมีกรอบการดำเนินงานให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพ การศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้ ผู้ผลิตเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก จรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบต่อสังคมให้ผลิตสื่ออย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2551) สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องผลิตองค์ความรู้ที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าถึงและเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และตามวิสัยทัศน์ คือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพตามนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเทคโนโลยีหนึ่งที่ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันสามารถใช้ เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการนำมาสนับสนุนและส่งเสริมในการทำกิจกรรมด้านการศึกษาใช้ในการ ติดต่อสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปยังพื้นที่สาธารณะเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนมีการ แลกเปลี่ยนข้อมูล การเรียนรู้ ตลอดจนมีเป้าหมายร่วมกันมีการตั้งประเด็น ข้อเสนอเรื่องการเรียนรู้ต่าง ๆ ผ่านภายในเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการเรียนรู้ที่กว้างขวาง มีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา สถานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แบบไม่มีที่สิ้นสุด (สำนักเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การสอน, 2552) นับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษา ของระบบการเรียนการสอนทางไกล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนที่ไม่มีชั้นเรียน ในระยะแรกระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชใช้เป็นระบบสื่อประสมโดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์ ในรูปของเอกสารการสอนเป็นสื่อหลัก และมีสื่อเสริมในรูปของรายการวิทยุโทรทัศน์ การสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาทุกจังหวัดและ การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการในชุมชนที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นสื่อประกอบ ต่อมาในปี 2542 มหาวิทยาลัยได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนทางไกล โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบและสื่อการเรียนการสอนทางไกล และสภามหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ “ระบบการเรียนการสอนทางไกลตามแผน มสธ.2543” โดยองค์ประกอบที่ 6 ชุดการเรียนการสอนทางไกลเป็นชุดสื่อประสมที่เป็นแหล่งความรู้สำหรับการเผชิญประสบการณ์จำแนกตามโครงสร้าง

สื่อการสอนทางไกลเป็นชุดการสอนทางไกลอิงสื่อสิ่งพิมพ์และชุดการสอนทางไกล อิงสื่อคอมพิวเตอร์ และองค์ประกอบที่ 7 การถ่ายทอดและเผชิญมวลประสบการณ์เป็นวิธีการและช่องทางการถ่ายทอด เนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ และแหล่งเผชิญมวลประสบการณ์ที่สอดคล้องกับชุดการสอนทางไกล อิงสื่อสิ่งพิมพ์และชุดการสอนทางไกลอิงสื่อคอมพิวเตอร์

อาการปวดหลัง หมายถึง อาการปวดที่เกิดขึ้นในบริเวณหลังของลำตัวตั้งแต่ระดับคอลงไปจนถึง ก้นกบ (coccyx) อาการปวดหลังส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นในบริเวณบั้นเอวจนถึงก้นกบ (Lumbosacral region) หรือบริเวณระหว่างขอบล่างของกระดูกซี่โครง (costal margin) ถึงบริเวณก้น(gluteal folds) เรียกว่า อาการปวดหลังส่วนล่าง (low back pain) ปัญหาปวดหลังส่วนล่างเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยจากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าประชากรร้อยละ 60 ถึง 70 เคยมีอาการปวดหลังและในจำนวนนั้นมีถึงร้อยละ 13.8 ที่อาการปวดหลังมีระยะเวลามากกว่าหรือเท่ากับ 2 สัปดาห์ นอกจากนี้ภาวะปวดหลังยังทำให้แรงงานในสหรัฐอเมริกาต้องออกจากงานร้อยละ 2 ต่อปี และในแต่ละปีมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาวะปวดหลังทั้งในด้านการรักษาและค่าชดเชยสูงถึง 16 ล้านเหรียญสหรัฐ อีกทั้งมีแนวโน้มของการนอนโรงพยาบาลมากขึ้น(ชนศักดิ์ หทัยอารีย์รักษ์และคณะ, 2555) และในประเทศไทยจากการสำรวจผู้ป่วยที่มารับการรักษาทางกายภาพบำบัดที่โรงพยาบาลศรีสะเกษมาด้วยอาการปวดหลังมีจำนวนมากที่สุดและมีแนวโน้มจะสูงขึ้นในแต่ละปี (กนิษฐา เสนาะเสียง, 2555) และจากการศึกษาความชุกและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้ผลิตสินค้าประเภทไม้ในกลุ่มสหกรณ์วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ปี 2549 โดยนายแพทย์พิสิษฐ์ เลิศเชาวพัฒน์ แพทย์เฉพาะทางอาชีวเวชศาสตร์ พบว่าความชุกของอาการปวดหลังส่วนล่างในผู้ผลิตสินค้าประเภทไม้ในกลุ่มสหกรณ์วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีความชุกของอาการปวดหลังส่วนล่างเท่ากับ 61.4 คนต่อประชากร 100 คน จากการศึกษาความชุกของการปวดหลังในพยาบาลที่ทำงานด้านการพยาบาลแม่และเด็กโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพศูนย์อนามัยที่ 5 ศูนย์อนามัยที่ 6 ศูนย์อนามัยที่ 7 และโรงพยาบาลจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นการสำรวจภาคตัดขวางโดยจันทร์ธรา สมตัว และสุนิสา ชายเกลี้ยง (2559) ผลการศึกษาพบความชุกค่อนข้างสูงของการปวดบริเวณหลังในพยาบาลด้านแม่และเด็ก (ปวดหลังส่วนล่างในรอบ 7 วันที่ผ่านมา ร้อยละ 58.1 ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 58.6 และร้อยละ 16.9 ในรอบ 12 เดือนที่ทำให้ต้องหยุดกิจกรรม/หยุดงานที่ทำ) และจากสถิติผู้มารับบริการนวดปี 2559 ในการออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่แพทย์แผนไทยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีผู้มารับบริการมาด้วยอาการปวดหลังส่วนล่างร้อยละ 80 ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดอาการปวดหลัง เช่น อายุเกิดได้กับคนทุกเพศทุกวัยทั้งในหนุ่มสาววัยทำงานและในผู้สูงอายุ การขาดการออกกำลังกายในคนที่ไม่ได้ออกกำลังกายเป็นประจำจะทำให้กล้ามเนื้อรอบกระดูกสันหลังไม่แข็งแรงไม่สามารถรองรับกระดูกสันหลังได้ ภาวะอ้วนน้ำหนักตัวที่มากเกินไปส่งผลให้กระดูกสันหลังต้องรับน้ำหนักมากทำให้เกิดความเสื่อมได้

มากขึ้น นอกจากนี้ไขมันที่พอกพูนบริเวณหน้าท้องอาจทำให้สมดุลของร่างกายเสียไปและเพิ่มความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บหรือเกิดอุบัติเหตุได้ โรคบางชนิด เช่น ข้ออักเสบ เนื้องอกบางชนิด ลักษณะการทำงานที่ทำให้ปวดหลัง ได้แก่ อาชีพที่ก้มหรือบิดเอวเป็นประจำ ผู้ที่ต้องยกของใช้แรงผลึกหรือดึง คนที่ต้องทำงานประเภทแบกหาม ยกของหนัก ยกของที่อยู่ในท่าทางที่ไม่เหมาะสม ผู้ที่ทำงานอยู่กับโต๊ะเป็นเวลานาน อาชีพขับรถบรรทุก พนักงานออฟฟิศ หรืออยู่ในอิริยาบถท่าทางไม่ถูกต้อง การรักษาอาการปวดหลังมีหลายวิธี เช่น การรับประทานยาแก้ปวด การทำกายภาพบำบัด การประคบร้อน การผ่าตัด และการรักษาโดยการนวดแผนไทยแบบราชสำนักซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาอาการปวดหลังโดยมีเป้าหมายเพื่อลดอาการปวดและให้ผู้ป่วยสามารถใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติที่สุด

หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นหลักสูตรที่สภาการแพทย์แผนไทยรับรอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตสามารถใช้หลักและวิธีการแพทย์แผนไทยในการบริการสุขภาพเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลรักษา และฟื้นฟูสุขภาพตามขอบเขตกฎหมายวิชาชีพกำหนดเพื่อให้บัณฑิตสามารถใช้หลักการวินิจฉัยโรคตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทยได้ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2556 มาตรา 3 ได้ให้ความหมายการนวดไทยหมายถึง การตรวจ การวินิจฉัย การบำบัด การรักษา การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพโดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะการนวดไทย ทั้งนี้ด้วยกรรมวิธีการแพทย์แผนไทย

หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิตได้เปิดสอนชุดวิชานวดแผนไทยรูปแบบการเรียนการสอนจะใช้สื่อหลัก คือ เอกสารการสอนประจำชุดวิชา ดีวีดีประจำชุดวิชาและมีการฝึกปฏิบัติให้กับนักศึกษา แต่ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหารายละเอียดการเรียนการสอนในชุดวิชาที่มีจำนวนมากประกอบกับระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติในห้องเรียนมีเวลาจำกัดทำให้ผู้สอนไม่สามารถทบทวนเนื้อหาการสอนได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากโรคปวดหลังส่วนล่างเป็นปัญหาที่พบได้บ่อย นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยที่เรียนชุดวิชานวดแผนไทยจึงควรมีทักษะในการนวดรักษาโรคโดยทบทวนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ซึ่งนักศึกษาใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันเป็นประจำอยู่แล้วและเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน นับเป็นการจัดการศึกษาผ่านระบบการศึกษาทางไกลโดยที่ผู้สอนและผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ระหว่างเรียนไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ มาใช้แก้ปัญหาการเรียนนวดภาคปฏิบัติและเข้าที่ระบบการเรียนการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้วิจัยจึงทำการพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเทคโนโลยีเข้ามาส่งเสริมการ

เรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง แก้ปัญหาด้านข้อจำกัดเรื่องเวลาการฝึกในห้องเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนัก และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนัก ทั้งนี้ผลที่ได้จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

2.2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผู้เรียนที่เรียนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ผู้เรียนที่เรียนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มีผลการทดสอบด้านทักษะอยู่ในระดับมาก

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยและพัฒนา

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่รับสมัครเข้ามาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 80 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบประสิทธิภาพบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปอดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนัดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นนักศึกษา

หลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่รับสมัครเข้ามาในปีการศึกษา 2560 รวมจำนวน 20 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1.1) การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว จำนวน 3 คน
- 1.2) การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม จำนวน 5 คน
- 1.3) การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม จำนวน 12 คน

2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองใช้จริง เป็นนักศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่รับสมัครเข้ามาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน

4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

4.3.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ บทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

4.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ

4.3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

4.3.2.2 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 โรคปวดหลังส่วนล่าง หมายถึง อาการปวดหลัง กล้ามเนื้อหลังตึง หรือมีอาการหลังแข็ง ในตำแหน่งตั้งแต่ขอบล่างของซี่โครงไปถึงขอบล่างของก้นก้น บางกรณีจะมีอาการร่วมกับอาการปวดร้าวลงไปขา

โรคทางการนวดแบบราชสำนักที่ทำให้มีอาการปวดหลังส่วนล่าง จำนวน 5 โรค ดังนี้

6.1.1 โรคลมปลายปัตตาคตัญญูญาณ 1 หลัง หมายถึง อาการปวดหลังบริเวณบั้นเอวหรือกระเบนเหน็บอาจพบมีอาการปวดเสียวร้าวขาไปที่สะโพก ก้นย้อย อาการร้าวไปหัวเข่าเวลาเดินเข้าเปลี่ยเข้าทรุด เข้าไม่มีกำลัง ปวดได้เข้าแต่จะไม่เลยเข้า

6.1.2 โรคลมปลายปัตคาศัญญาณ 3 หลัง หมายถึง อาการปวดหลัง ปวดเสียวร้าวขาไปที่ขา ปลีร่อง ฝ่าเท้าและนิ้วเท้า ทำให้ขาไม่มีแรง

6.1.3 โรคลำบองสัญญาณ 1 หลัง หมายถึง อาการปวด บวม แดง ร้อน บริเวณสัญญาณ 1 หลัง ปวดเสียวร้าวขาไปที่สะโพก ก้นย้อย ลงมาถึงหัวเข่า เดินเข้าเปลี่ยไม่มีกำลัง อาการปวดจะไม่เลยเข่า

6.1.4 โรคลำบองสัญญาณ 3 หลัง หมายถึง อาการปวด บวม แดง ร้อนบริเวณสัญญาณ 3 หลังและมีอาการปวดเสียวร้าวขาไปที่ขา ปลีร่อง ฝ่าเท้าและนิ้วเท้า ปวดเมื่อยหลังช่วงล่าง ปวดร้าวถึงปลีร่อง ฝ่าเท้า นิ้วเท้า บางรายปวดมากเดินไม่ได้

6.1.5 โรคยอกหลัง หมายถึง อาการปวดเสียว ชัดยอก กล้ามเนื้อหลัง บั้นเอว เจ็บเสียวร้าวมา หน้าท้อง เดินตัวแข็งเอี้ยวตัวหรือเคลื่อนไหวลำบากอาจจะเดินแอ่นไปข้างหน้าหรือข้างหลัง เวลาเดินหลังไม่ตรง ไม่มีอาการร้าวขาลงขา ยอกหลังมี 2 ชนิด คือ ยอกหลังเดี่ยว (มีอาการปวดเสียว ชัดยอก บั้นเอวข้างใดข้างหนึ่ง จึงเรียกว่า ยอกเดี่ยว) และยอกหลังคู่ (มีอาการปวดเสียว เจ็บแปล็บเวลาขยับตัว ต้องนั่งไว้ ชัดยอกบั้นเอวข้างทั้ง 2 ข้างจึงเรียกว่า ยอกคู่หรือยอกสะดุ้ง เนื่องจากเจ็บปวดมาก สะดุ้งเวลาเปลี่ยนอิริยาบถ)

6.2 การนวดแบบราชสำนัก หมายถึง การนวดโดยใช้นิ้วมือและฝ่ามือในการกดจุดนวดมีการลงน้ำหนักมือโดยการห่อวง เน้น นิ่ง มีการกำหนดทิศทางของแรง คำนึงถึงมุมและองศาในการนวดเป็นการนวดที่เน้นการรักษาเฉพาะที่ไม่ต้องนวดทั้งตัว

6.3 บทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนัก หมายถึง บทเรียนที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในและช่วยในการฝึกทักษะการนวดแบบราชสำนักเพื่อรักษาโรคปวดหลังส่วนล่าง 5 โรค ได้แก่ โรคลมปลายปัตคาศัญญาณ 1 หลัง โรคลมปลายปัตคาศัญญาณ 3 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 1 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 3 หลังและโรคยอกหลัง การสร้างบทเรียนออกแบบโดยใช้ทฤษฎีโรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนัก

6.4 การพัฒนาบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง การนำเอาเนื้อหาเรื่องโรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักมาสร้างเป็นบทเรียนจากนั้นนำเอาบทเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาประเมินคุณภาพ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำบทเรียนเผยแพร่ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทดสอบหาประสิทธิภาพของบทเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

6.5 ประสิทธิภาพของบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ หมายถึง คุณภาพของบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้มาจากระบวนการและผลลัพธ์ เกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพยอมรับได้ คือ เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ไม่เกิน 2.5 และต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 ไม่เกิน 2.5

6.6 เครือข่ายสังคมออนไลน์ หมายถึง กลุ่มไลน์ (Group LINE) ที่ผู้วิจัยสร้างกลุ่มไลน์ใน Line Application เพื่อนำเสนอบทเรียนซึ่งเป็นสื่อการสอนมัลติมีเดีย เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักจำนวน 5 โรค โดยนำกลุ่มตัวอย่างเข้ามาอยู่ในกลุ่มไลน์มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลระหว่างกันทั้งด้านการศึกษา มีการติดต่อสื่อสาร พูดคุย โต้ตอบกันด้วยการพิมพ์ข้อความ ส่งสติ๊กเกอร์และรูปภาพ

6.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านความรู้ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนัก หมายถึง การเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้

6.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านทักษะ หมายถึง คะแนนสอบภาคปฏิบัติทักษะของผู้เรียนหลังเรียนบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ มีทักษะ 5 ระดับ คือ ทักษะมากที่สุด ทักษะมาก ทักษะปานกลาง ทักษะน้อย ทักษะน้อยที่สุด

6.9 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนเพื่อเสริมทักษะ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้เรียนในด้านความชอบความพอใจ มีความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดโดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบทเรียน เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนักผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

6.10 ความรู้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุ อาการ การตรวจทางหัตถเวช การรักษา คำแนะนำ โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนัก จำนวน 5 โรค ได้แก่ โรคลมปลายปัตตาคาตสัญญาณ 1 หลัง โรคลมปลายปัตตาคาตสัญญาณ 3 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 1 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 3 หลัง และโรคยอกหลัง

6.11 ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการนวด(นวดได้ถูกตำแหน่ง ถูกท่าทาง ลงน้ำหนัก และระยะเวลาการกดจุดนวดตามที่กำหนดรักษาโรคปวดหลังส่วนล่างแบบราชสำนัก 5 โรค คือ โรคลมปลายปัตตาคาตสัญญาณ 1 หลัง โรคลมปลายปัตตาคาตสัญญาณ 3 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 1 หลัง โรคลำบองสัญญาณ 3 หลัง และโรคยอกหลัง

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ได้บทเรียนเพื่อเสริมทักษะ เรื่อง โรคปวดหลังส่วนล่างที่รักษาโดยการนวดแบบราชสำนัก ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง ทบทวนเนื้อหาในการเรียนกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชได้

7.2 สามารถนำสื่อไปเป็นต้นแบบและประยุกต์ใช้กับชุดวิชาอื่น ๆ

